

ÉLETRAJZI JEGYZETEK

Szabó Józseffel való találkozás kész kaland. Hirtelen szemtől szembe találjuk magunkat a természet erejével, egyfajta gigantikus monumentummal, mint amilyent néha és kivételesen produkálhat az emberi természet.

Arcából sugárzik vonzerő, varázsa mindenkit meghódít. Ezen az arcon egy nemes lelket felfedő világos, átható tekintet ér el, amely mélységekbe hatol, lényed egészét fogja föl. „Amikor valakivel először találkozom, - mondja -, rögtön az öltözékén, az előítéletein, önmagán túlra nézek, konvencionális színpalái mögé, hogy csak a tiszta, mindentől megfosztott énjét lássam, értékeivel és hibáival együtt!”

Lehet, hogy ez a rendkívüli tisztánlátás, ami miatt Józsefnek a visszavonult életvitelt kellett választania, társával, aki művészete után maga az élet számára. Az emberiség iránti hatalmas szeretete ellenére csalódás éri csalódás hátán, ami magába fordulóvá tette, ami zárkózottá tette: olyanná, mint azok a száz éves magányos tölgyek, akik növekedésük végére minden vegetációt elnyomnak maguk körül, és szabad teret biztosítanak saját kifejlődésükhöz.

Honnan jött ez a művész, akit a mostanság leghozzáértőbbek köre a mai festészet Mesterei közé sorol?

Szabó József magyar. Magyar, annak minden hiányosságával, de főként minden csodálatraméltó értékével együtt. Büszke, uralkodó, minden kényszernek ellenálló, - ez utóbbi vitte arra, hogy „a szabadságot válassza ’56-ban: aki készen áll, hogy életét adja valami olyan ügyért, amelyet szívében visel. Ugyanakkor paraszti származását idézve meglepő módon alázatos, egyszerű, jóságos, nagylelkű, olyannyira, hogy képes magáról másokért lemondani. Altruizmusa, emberszeretete Beethoven szavait juttatja eszünkbe, amit ő főműve ajánlásaként írt: „Szívemből fakadó zeném érinthesse meg szívedet!”

Szabó Józsefnél minden az embertársi szeretethez kapcsolódik, együttérzés a szenvedőkkel, abban a vágyban, hogy végre megláthassa az emberiség átalakulását, elérje az aranykort, ahol mindenki boldog. A kiegyensúlyozott, és sziklaszilárd Szabó József most életének teljében, művészetének kivirágzásakor, egy abszolút tökéletes és magas fokú, nemes érzelmek inspirálta technikával dolgozva, megnyílni látja maga előtt a népszerűség kapuit. Azért is megérdemelt, mert ő sohasem kereste a népszerűséget!

De eljött az idő, amikor megállapíthatjuk, Szabó József neve nem kisebb a legértékesebb gyűjteményeknél.

Erről azonban őt magát nem könnyű meggyőzni. Őt, aki magányosan, mondhatni szerzetesi elvonultságban él. Mennyi ellenállást kell mindehhez legyőzni, hogy végül nekiszánja magát, és beszéljen saját magáról, a fiatalságáról, a gyerekkoráról, művészeti képzéséről, eredményeiről, sikereiről! Ezek egy olyan ember sokatmondó csendjei, aki szenved a civilizáció zajától, s aki nem tud máshol dolgozni, alkotni csak elzárkózva műhelyének csendjébe...

Magyarországon, egy Győr melletti kis faluban született, amelynek nevét mintegy vallásos tisztelettel ejti ki: „Nyúl”. Innen indult az a bolondos álom, ami egy kis magyar parasztfiúcskában született meg: „művésszé” válni.

1925-ben született, nehéz gyermekora volt. Beszél a még ma, 1976-ban is élő édesanyjáról (őrá minden nap elérzékenyülve gondol) és édesapjáról. Anyja alkalmazkodó, alávetett, szelíd, fáradhatatlan a munkában, érzelmes, vidám marad még az élet nehézségei közepette is. Apja parancsoló, zárkózott, olyannyira, hogy legtöbbször kiszámíthatatlanná is válik, mindig elégedetlen, zaklatott, és aszociális. Fiával szemben mindig kemény erőszakkal lépett fel, ez a mai napig megjelöli József természetét, és személyiségén még most is érződik hatása.

Az életkörülmények nehezek: Józsefnek hét testvére van, emiatt gyakran nincs elég betevő falat, szükséges kenyér, s ekkor szerzi meg azt a tapasztalatot, hogy ő képes erre a hiányra elégtételt találni a gondolkozásban, az érzelmekben és a reményben.

Nagyon fiatalon, már kilenc évesen ámulatba ejti tanítóját, amikor bemutatja neki egyik rajzát, ami olyan jól sikerült, hogy nem is nagyon hiszik el, hogy ezt egy ilyen kis fiúcska rajzolta.

Mindent lerajzol, amit csak meglát: tárgyakat, a természetet, tájakat, személyeket. De csak nagyon kevés időt tud szakítani művészetének gyakorlására: többet dolgozik, mint osztálytársai. Az iskola mellett kinn dolgozik a földeken. Nyaranta ez napi 14 órás fizikai munkát jelent!

Amikor eléri a kort, hogy középiskolában folytassa tanulmányait, a falu plébánosa ezt mondja neki: „Hogyan? Te, szegény létedre még tanulni akarsz? És akkor ki marad itt, hogy megművelje a földet?” Mégis továbbtanul, és kétkezi munkájával egészíti ki mindazt, mi hiányzik nyomorgó családjának.

Egészen tizenhét éves koráig, lexikális tanításban részesül. Ez több mint amennyit ő értékelni tud, hiszen tudásukban önelégült tanárai nagyobb figyelmet fordítanak az arisztokraták csemetéire, mint erre a parasztfiúra. József „rossz diák”. Már tizenegy éves korától falja a könyveket, egymás után olvassa el számos francia szerző magyarra fordított műveit. Ekkor születik meg benne a vágy, hogy egy napon ő is útra kelljen abba az országba, melyet kivételesnek tart: Franciaországba! Falubéliek és az iskolatársai is nehezen értik meg őt, úgy tekintenek rá, „fehér hollóra”.

Épp ekkor, amikor a sors a lehető legszomorúbb jövőt látszik felajánlani, egy találkozás mindent megváltoztat: egy festő, egy tehetséges művész, aki bátorítással és tanácsokkal látja el. Sajnálatát is kifejezi nehéz családi körülményei és meg nem értő tanárai miatt. Kategorikusan kijelenti: Józsefnek a Szépművészeti Főiskolára kell mennie, ott fog megnyílni egy csodás jövő előtte!

Ezt a döntését a családja nehezen fogadta el, mert csak annyit érzékeltek: egy keresővel kevesebb lesz ezentúl, ami pedig nagyon fontos volt számukra. De 1947-ben a kérdés eldöntött: József elhagyja családját, és felmegy Budapestre.

Az első két évet elvégzi az Akadémián, miközben sok nehézséggel kerül szembe, a politikai rendszerváltás miatt. A fiatalember élete nagyon nyomorúságos: csak egyszer eszik naponta, és sohasem lakik jól. Ez a szörnyű bizalmas közlés, amit hallok tőle: „életem felében szenvedtem az éhségtől.” Erre nincs mit hozzátenni, és csodálattal zavarba jövünk

ezelőtt az ember előtt, aki mindezek ellenére megőrizte bizalmát abban az emberiségben, amely képes ily nagy igazságtalanságokat produkálni.

A magány szerelmese, József Budára megy lakni, a hegyekbe, egy, a háborúban romba dőlt házba. Élelmét a hatalmas szederfákról gyűjti be. Egy ilyen akció alkalmából zuhan a földre, majd kórházba kerül. A veséi súlyosan sérülnek, hosszú szenvedés vár rá ezután.

1949-ben élete álmának megvalósulását tapasztalja: beiratkozik a Szépművészeti Főiskolára! Bár nagyon nehéz feltételek mellett: eleinte megtagadják tőle az ösztöndíjat, amit, csak az első év végén kap meg, amikor az év végi versenymunkákat bíráló zsűri kénytelen elfogadni: csodálatosan dolgozik!

Életében először tapasztalja meg József, mit jelent: „élni”. Jóllakásig ehet, külön lakása van, még ha nagyon szegényes is. Megfelelően öltözködik, tud néhány könyvet vásárolni. Felismer magában egy másik jogos ambíciót is: értelmiségi köröket látogatni, művészekkel találkozni. Felfedezi a zenét, olyannyira, hogy elgondolkodik azon, hogy zenei pályát választ. Tanárai közül néhányan úgy találják, legalább annyira tehetséges a zenében, mint a festészetben! De Józsefnek egy belső hang azt súgja, hogy egy napon „nagy festő” lesz belőle, míg abban egyáltalán nem biztos, hogy „nagy zenész” is válhatna belőle! Választása ezen túl végleges: abbahagy minden zenei tanulmányt, hogy minden erejét a festészetnek szentelje. Nála, mint annyi minden más, a természet által tehetséggel bőségesen megáldott művész, megtaláljuk nála a képességek sokszínűségét: Da Vinci nem volt szintén zenész, festő, szobrász és mérnök? József még nem mutatott meg nekünk mindent az összes talentumából, meg fog még lepni bennünket...

Magas művészeti kultúrát tesz magáévá: hetente háromszor koncertekre jár; sűrűn látogatja a színházi előadásokat, sokat olvas, barátaival könyveket cserélve, sok francia, német, orosz szerzőt ekkor fedez fel, mindemellett elmélyíti a magyar kultúráról szerzett ismereteit. Utazás utáni vágya, egyre inkább magával ragadja, hogy megismerjen különböző helyszíneket, milióket. Pedig itthon nagyon nagy megbecsülésben van része: 1953-ban a Szépművészeti Főiskola befejezésével jelentős ösztöndíjat juttatnak neki, állami vezetők kitüntetését kapja, akik ezzel hivatalosan is művésznek ismerik el. Ettől kezdve megmenekült minden anyagi gondtól: van egy csodálatos műterme, és anyagi helyzete biztosít számára egy olyan életvitelt, melyre sok kortársa áhítozik.

S ekkor, amikor anyagilag gondtalan lehet, azonban ez kevésnek bizonyul a szellem és az érzelmek jólétéhez. Kényszerű kötelezettségek nehezedenek rá. A kommunista

Hatalom által adott elfogadhatatlan parancsokat nehéz betartani; a Szovjetek által megkövetelt életmód elviselhetetlenné válik. Pedig hírneve ebben az időben is növekszik, elismerik stílusának tisztaságát, alkotásainak művészi értékét. Az elnyomó kényszer olyan alkotásokat követel meg tőle, amelyek mennyiségét és minőségét is ő határozza meg. Ez ürüggyé válik József számára, hogy újra felélessze magában gyermekkori tervét: Franciaországba távozni...

Egy dolog kevésbé hihető: senkinek, sohasem beszélt erről! De erős belső meggyőződése, hogy Franciaországban találhatja meg a művészi kibontakozáshoz megfelelő környezetet, és azt a képzést, amire szívből áhítozik, ott tudja majd befejezni. De az országhatárok zárva vannak. Amit Nyugat „Vasfüggönynek” nevezett, állandó veszélyként nehezedik a fiatal művészre: rabnak, kiszolgáltatottnak érzi magát.

Az 1956-os események megnyitják az országhatárokat, s ez lehetővé teszi, hogy átlépje azt. Sötét órái ezek az ő életének. Még keserűbb emlékek fűződnek ehhez, mint a fiatalkori éhezéssel terhes időszakra, amikor koldusok kenyérét ette, de mindezek ellenére ezek a reménység órái voltak. Minden nyugati országból, ahol a döbbenet könyörületté alakult, segítő kezek nyúltak felé.

Száma számára azonban nem volt kérdés: Franciaország, ezt választja! A mindenkori vágya teljesült. Meleg fogadtatásban részesült, hisz a Szabad Világ kiváltságnak érte meg, hogy befogadhatja a Pokolból megszabaduló embertársait. Ösztöndíjat biztosítanak számára és felvették a Párizsi Művészeti Akadémiára. Elkápráztatva mindattól, amivel találkozik, hirtelen új lehetőségek gazdag tárházában találja magát, s újabb talentumai kibontakozására kap lehetőséget. Olyan sok kurzusra iratkozik be, hogy a nap minden órájában elfoglalt. Egy újabb élet veszi kezdetét.

Viszont hamarosan lelohad: maximalizmusa, tökéletesség iránti vágya, s akarata, hogy átugorjon fontos fejlődési szakaszokat, kutyaszorítóba fogta. Ez az ő véleménye, melyet nem osztanak azok, akik ismerték őt ebben az időben, ők nem úgy látják, hogy ő kudarcot vallott volna! Ő maga így vall: „Olyan volt, mintha egy legyőzhetetlen hegy előtt állnék, ez a hegy azokból a nehézségekből állt, amiket én le akartam győzni. Magamat egészen kicsinek, tehetetlennek éreztem...” Azonban ez az ő részéről csak kisebbségérzésének megnyilvánulása, mely természetesen teljesen alaptalan, hiszen ekkor ítélik neki a külföldi festők kiállításának 1. díját.

Mindemellett elszigeteltségtől szenved, bátorítások hiányában Szabó József elveszettnek érzi magát a párizsi hangyabolyban. Cselszövéseket lát meg, felfedezi, hogy a

középszerű silányságot magasztalják fel az éig. Másod-, sőt harmadrangú művészek sikeresek, olyan praktikáknak köszönhetően, amit ő becsületből mindig is elvetett, és megvetett. Néhány értékes művészbartájjal együtt a párizsi művészeknek nagyon elenyésző hányadát alkotják, akik „tiszták” és „megvesztegethetetlenek” maradnak. Bár kevesen vannak, de olyan falanx (közösség) mint akik minden korban az emberiség művészi értékeit képviselték, és vitték tovább.

Gyorsan telnek az évek. Elérkezik a pillanat, amikor Szabó József minden képességének teljében érzi magát. Összegzi eddigi pályafutását: hat év a Budapesti Szépművészeti Akadémián és Főiskolán, két év a Párizsi Szépművészetin, melyet még egy év művészeti tanulmány követett Nizzában. Ezek alkotják szakmai karrierjének szilárd alapját. A nizzai főiskola vezetője egy műtermet ajánl fel neki, ahol dolgozhat. Egy Amerikában élő francia műgyűjtő felajánl neki egy ???Visszautasítja, féltve szabadságát az ő saját, úgynevezett „kereséseiben”. Ez szükséges, nem a pénz miatt, hanem egyedül műveinek igazi értéke miatt.

Ez a hajthatatlan magatartás, a kompromisszumok elutasítása, a „tisztaság” keresése, végzetesen szembeállította Szabó Józsefet nem csak a kortárs művészekkel, hanem néhány mesterével, és egy pár esztétával, művészetkritikussal is. Az örök „harcmező”, ahol összecsapnak azok, akik őszintén a Művészetért harcolnak, azokkal, akik saját érdekeiket védik. De a lényeg nem az, hogy a győzelem azoké legyen, akiknek művészete időálló?

Egészen eddig Szabó József azzal volt elfoglalva, hogy tökéletesen elsajátítsa a művészeti tudnivalókat, de eddig még nem adott időt magának, hogy szembenézzen életével. Íme, a francia állampolgár felidézi, mit élt át szülőföldjén: tudatosodik benne, hogy az egyetemisták lázadásának kulturális, és nem politikai gyökerei voltak. S azt a következtetést vonja le, hogy Magyarországon a militarista közegben nagyon kiváló mestereket talált, míg Párizsban a lehető legnagyobb szabadságban, azonban kevésbé következetes képzésben volt része. Az ő szerencséje bizonyára abban áll, hogy mindkét képzési formát élvezhette, s e kettő együtt formálta őt, a jelenlegi, egyedi, páratlan Szabó Józseffé.

A művész kitűnő hírnevének, és a neki adományozott Díjnak köszönhetően, a Kultuszminiszter egy kamatmentes hitelt adományoz neki. Ez nagy lehetőség Szabó

Józsefnek, hogy különös egyéniségének egy egészen új oldalát mutassa meg. Egy düledező házat vásárol, és nagy bátorsággal, kétkezi munkával emberi segítség nélkül belefog annak felújításába. Ez a munka „normálisan” egy szakmunkásokból álló csoportmunkát igényelt volna! Egy személyben ő lesz itt az építész, a kőműves, a vízvezeték szerelő, villanszerelő, burkoló... Az eredmény meglepően tökéletes. Szabó József minden látogatójától dicséretet és elismerést kap érte. De most nagyon nehéz idők kezdődnek számára: festményei alapján az expresszionistákhoz sorolják, emiatt neki nagyon nehéz festészetéből megélni. Máshol kell keresnie, lehetőségeinek széles listáján, miből is fog élni. Tudva, hogy ez nem viszi messzire, egy következményeiben terhes döntést hoz: el kell hagyni Párizst, ahol már nem érzi jól magát, hogy Délen rátaláljon a nyugalomra, az összeszedettségre, hogy a visszavonultságban újra magára találjon. Eladja házát, és vesz egy „romos épületet” Lussan-ban. Ugyanaz a bátor nekifogás... és a város legszebb épületévé restaurálja azt is! De még nem talált itt rá a kedvére való magányra: újra eladja a szépséges portát, újból vásárlás, de ez a rom még sokkal inkább leromlott állapotú, még inkább elhagyatott, és izolált mint az előző; egy ház, melyet már több mint száz éve senki sem lakja. Ez nem más, mint félig leomlott falak, tető nélkül, amit több százéves fa övez körül. Élettársa segít neki, s ketten nekifognak az építkezésnek. Az elkészült épület valóságos kastély lesz! ...

Az emeleten a műhelyét rendez be. Legszívesebben „oratóriumáról” (imaszobájáról) beszélnék inkább, mert a csendben és a magányban érleli mostani művészeti stílusát: a fantasztikus szürrealizmust.

Mielőtt ehhez elérne, még különböző tapasztalatokat szerez: Madridban a legjobb körülmények között állítja ki vásznait. Újságírók, a rádió, a televízió, nagy lelkesedéssel tudósít az eseményről. Egy kritikus így fogalmaz: „messze ez a legjobb kiállítás, amit itt eddig bemutatnak.”

xxx??-ben újabb siker várja: épp hogy csak bemutatta vásznait a galéria főigazgatójának, mindjárt egy amerikai műgyűjtő felajánlja neki: „megvásárolja mindegyik kiállítandó művét, azzal együtt, ami még nem egészen készült el”... ez igazán gondviselészerű, váratlan! Ráadásul, a művészt meghívják: menjen az Egyesült Államokba, ami az „Ígéret Földje” mindazok számára, akik győzelemre vágynak! El is megy, s ott része van abban az örömteli meglepetésben, hogy több vásznát viszontláthatja Chicago legjelentősebb galériájában, és olyan kiállításokon, melyeken a legmagasabb színvonalú művek láthatók. Itt is adódik alkalma arra, hogy nagyon jól el tudja adni minden művét, amit kihozott. Aktívan munkához lát, megvalósítja azt, amire ez a felfedezett csodálatos világ ösztönzi. Mekkora csalódás! Nem csak saját maga számára nem talál ebben a tevékenységben személyes meglepettséget, de nem sem sikerül jó áron eladni ezeket a műveket: az előzők felét sem kapja értük. Ez egy újabb alkalom neki, hogy megismerje a minden aggályt nélkülöző kereskedelmi szemléletet a művészvilágban. Csak három hónapig marad, majd visszatér választott hazájába, Franciaországba, ahol elhatározza, hogy ismét visszatér a magányhoz és a kísérletező kutatásokhoz.

De épp ebben a tíz éves időszakban 1966-76 érleli és valósítja meg Szabó József a mostani, jelenlegi festészeti stílusát. Egy párizsi kiállítás alkalmával a televízió bemutatja néhány művét, és kommentálja azokat, mint a művész magyar temperamentummal megjelölt érzelmeinek, szenvedésének erőteljes kifejezését. Ettől a pillanattól fogva újra felbátorodik. Megházasodik, házassága megszilárdította a férfi kiegyensúlyozottságát, művészete pedig újabb inspirációkat kap. Több oldalról kap felkéréseket kiállítások szervezésére. Vásárlási, szerződési ajánlatokat kap. Ő azonban túlságosan független, nem akar elfogadni semmiféle kötöttséget. Meglepő: Szabó Józsefet nem csábítják el ezek a kilátások, melyek hírnevet, gazdagságot, elismertséget biztosítanak neki. A kincs, amit hajszol, őbenne található. Ritkán nagy szemérmességgel, és nosztalgiával elfogadja, hogy beszéljen erről. A „főműve” amit meg fog valósítani, és amiről mindig is álmodik...

Kritikusok, és amatőrök egyetértenek, ő jó úton jár, és minden egyes nap közelebb ér céljához.

Ezzel a szenvedéssel, nosztalgiával, az emberiség szeretetével a jövője iránti szorongással, és szeretettel, mégis hittel és filozófiával teli mély lelkéből, jött létre a semmi máshoz nem hasonlítható teljesen új művészet: az ő fantasztikus szürrealizmusa. Ezek előtt a vásznak előtt mindenki saját beállítottsága szerint reagál, ezek a reakciók a csodálkozó ámulattól egészen a néhányaknál észlelhető teljes elutasításig terjednek. Semmi sem okoz olyan mély csalódást, mint meghallgatni a látogatók reflexióit, magyarázatait, amik egy elvont művészeti kiállításon hangzanak el. Így próbálkoztunk mi is magától Szabó Józseftől néhány legjellemzőbb művéhez interpretációt elnyerni. Miért vannak például „fejek test nélkül”? Az emberek tömegét jeleníti meg, az emberiséget fejük által beazonosított egyének túlbujánzását. Hiszen a test többi része nem ad hozzá semmi mást, mint karok, combok, a nemiség banális ismétlődését, amiben mindnyájan hasonlítunk egymásra. A fejben, és az arc kifejezésében olvasható egy emberi lény helyzete, állapota. Van, aki örömet fejez ki egészen közel amellet, aki fájdalmat él át, vannak gyűlölködők, irigyek, alattomosak, boldogok. A színek felerősítik a vonásokkal megrajzolt arckifejezést, ezekkel fejezi ki a viselkedést.

S miért van az, hogy ezekről a fejekről ráadásul még a fülek is hiányoznak? Azért, mert Szabó József nem „hallgat”, hanem „lát”. A fül, az ő festészete számára, amely egyáltalán nem érdekes szerv, tehát kihagyja azt.

Cellájuk magányába visszavonult bencés szerzetesek módjára dolgozik ő. Minden egyes reggel, mikor belép műhelyébe, egy új „születés zajlik”: meditál, összpontosít, néha úgy dönt, hogy újra elővesz egy már festett vásznat, és rárakja az utolsó ecsetvonásokat, vagy pedig egy új alkotásba fog. Az egész nap folyamán „azoknak az egyéneknek életét éli, akiket maga alkotott”. Szenved a szenvedőkkel, ujjong az örvendezőkkel, meghal a haldoklókkal. Ebben a fantasztikus szürrealizmusban talált rá a valóban személyes, hiteles, csodálatos kifejezőmódjára: a zománcablakokra emlékeztető átlátszó felszínnek előtt néha azt hinnénk, hogy ezek az ecsetvonások a legnagyobbaktól, legtökéletesebb Picasso, Dali művekből valók.

A legjobb, ha megállunk e festmények kivitelezési technikáinál. Szabó József csak nagyon kis ecsetekkel dolgozik, egészen tisztázott vonásokkal, hasonlóképpen azokhoz, akik a porcelánok aranyfestését végzik. Ezekkel a finom eszközökkel tudja megvalósítani vásznain megjelenő szereplőket pontról pontra haladva, úgy, mintha minden egyes ecsetvonás egy új élő sejtet adna az alakhoz. Bizonyára épp ez adja meg minden általa

megteremtett fiktív alaknak azt a sajátos életszerűséget, amely az ámulattól a rögeszmés megszállottságig terjedhet.

Az egyik legnagyobb és legszebb alkotásai közé tartozik az, amely egy reneszánsz ihletettségű, de eredeti Szabó stílusban átalakított Keresztrefeszítést ábrázol. S valóban:

nem Krisztus függ a kereszten, hanem egy nő. Ezzel a női alakkal akarta szimbolizálni dekadens világunkat beborító hatalmas, túrhetetlen szenvedést. Hisz nem igaz az, hogy minden egyes nap, feláldozott, szerencsétlen embertársaink millióit „feszítik keresztre”? Önzésünknek, kapzsiságunknak, profitszerzési vágyunknak vannak alávetve. A megkínzott alak körül, úgy, mint az „Igazi Kereszt” körül, itt is azok arcát látjuk, akik ennek a kivégzésnek felelősségét hordozzák: kegyetlenség, erőszak, gyötrellem, reménytelenség, közömbösség, rezignáció, kegyelet, halál... S a tragikus jelenetet az emberiség „jó lelkiismeretének” jámbor arca uralja, a vajúdó ég alatt. Ez új planéták kétséges üdvösségének végső reménye, mely fájdalmasan hosszasan bontakozik ki...

Mely más kifejezési forma tudná jobban, nagyobb erővel mindezeket továbbadni a fantasztikus szürrealizmusnál? Mi más formában lenne lehetséges ily erős tartalmat besűríteni egy ilyen kis területre, mint a festővászon?

Szabó képei előtt elkerülhetetlenül felidézünk magunkban a miniatúrákat, a régi kéziratok díszítését. Hiszen azok megalkotói is egy egészen kicsiny, szűkös területre „információk” sokaságát jelenítették meg, s ezért nagyítóval kezünkben ezekről a végtelenségig álmodhatunk. Ugyanez a helyzet Szabó képeivel is: a művész álmainak, mélyre szántó gondolatainak, széles skálájú érzelmeinek kifejezése. Megjelenik rajtuk az ő vágya, hogy az emberek boldogságáért, körülményeik jobbá tételéért, életminőségük tökéletesítéséért dolgozzon. Szabó egy képe sokkal több, mint „egy festmény”, amit a falra akasztunk. Művei igazi üzenetek: végtelen mély értelemmel, amely soha sincs teljesen kimerítve.

Megdöbbenünk néha, amikor Szabó képein a luxusra, a kéjre utaló részleteket, sőt erotikus utalásokat látunk. A festő mentegeti magát, arra hivatkozva, hogy ebben is a formák tisztaságára törekszik, ezekben is csak a képzeletnek szánt „pihentető pázsitot” kell látni.

Szabó egy-egy vásznán megjelenő felidézések ereje határtalan. Első nézésre, a rémület érzését tapasztaljuk, majd ezután rögtön, a derű sodor magával minket, majd egy pillanat múlva örömet találunk benne...

E képek előtt órákon keresztül el tudunk időzni anélkül, hogy végére érni a ránk sugározott érzelmek teljes skálájának. Egy kicsit olyan, mintha egy kaleidoszkóp számtalan kialakuló mintázatát néznénk, minden pillanatban, minden mozdulatra, a formák, a színek új látványa tárul szemünk elé.

Vajon Szabó szenvedésének, saját maga elemzésének, képzeletének, a tökéletesség keresésének hatalmas sivatagjában eljutott-e „hosszú útjának céljához”? Erre a kérdésre egyedül ő tudna válaszolni. Egy dolog biztos: hibátlan munka és hajlíthatatlan akarat birtokában, saját maga úgy érzi, hogy eljutott az „igazságra”, amiről már a távoli magyar földön, tíz éves korában álmodott...